

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 210/2025-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Dávidom Vörösom, advokátom, Landererova 8, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-61Cpr/5/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 4. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej aj „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-61Cpr/5/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie“), ktoré bolo pôvodne vedené pred Okresným súdom Bratislava III (ďalej aj „okresný súd“) pod sp. zn. 61Cpr/5/2019. Žiada tiež prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, priznať primerané finančné zadosťučinenie 8 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručенou okresnému súdu 18. marca 2019 domáhal od žalovanej [REDAKOVANÉ] určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ v podstatnej časti uvádza, že po vykonaní prvotných procesných úkonov doručovania žaloby a vzájomných vyjadrení strán sporu (vyjadrenie

žalovanej z 18. apríla 2019, zo 17. septembra 2019 a z 24. januára 2020, vyjadrenie sťažovateľa z 24. júla 2019 a zo 14. októbra 2019) okresný súd nariadil na prejednanie veci prvé pojednávanie na 30. apríl 2021. Tento termín pojednávania bol zo strany konajúceho súdu opakovane zmenený (6. október 2021, 30. november 2011). Okresný súd na pojednávaní 9. marca 2022 (takmer tri roky od podania žaloby) rozhodol uznesením, ktorým napadnuté konanie zastavil z dôvodu, že žalovaná nemá mať procesnú subjektivitu, čo predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Proti uvedenému uzneseniu sťažovateľ podal 5. mája 2022 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 8CoPr/6/2022 z 28. februára 2023 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu súdu druhej inštancie 31. mája 2023 dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 6CdoPr/12/2023 z 25. septembra 2024 o podanom dovolaní rozhodol tak, že napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, ktorým je aktuálne mestský súd.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ zdôrazňuje, že neefektívnym postupom okresného súdu, nesprávnym rozhodnutím a nezákonným zastavením napadnutého konania je jeho vec aj po viac ako piatich rokoch vo fáze konania na súde prvej inštancie bez jej meritórneho prejednanja. K zložitosti veci uvádza, že táto nie je právne ani fakticky zložitá a predmet napadnutého konania patrí medzi bežnú agendu všeobecných súdov. K vzniku zbytočných prietahov žiadnym spôsobom neprispel. Neprimerané prietahy v konaní idú podľa sťažovateľa výlučne na ťarchu konajúceho súdu, ktorý bol absolútne nečinný v období od marca 2020 do marca 2022. Ak bol okresný súd toho názoru, že napadnuté konanie je potrebné zastaviť pre absenciu procesnej subjektivity žalovanej, mohol konanie zastaviť už po doručení žaloby. Samotné rozhodnutie o zastavení konania po troch rokoch od podania žaloby predstavuje podľa sťažovateľa neefektívny postup súdu, nehovoriac o nesprávnosti tohto postupu. Spor o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru je pritom spojený s osobitnou mierou právnej neistoty na strane oboch sporových strán a mal by byť súdmi rozhodovaný urýchlene a prioritne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka existencie zbytočných prietahov v postupe mestského súdu (predtým okresného súdu) v napadnutom konaní, ktoré sťažovateľ vzhliada tak v absolútnej nečinnosti konajúceho súdu, ako aj v jeho neefektívnom postupe, ktorý sa premietol do nesprávneho rozhodnutia o zastavení konania (k tomu bližšie bod 2 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom

súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. V úvode predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd považuje za vhodné ozrejmiť, že od 1. júna 2023 nastali viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. súdna mapa), na základe ktorých prešiel výkon súdnictva vo veci sťažovateľa z pôvodne príslušného Okresného súdu Bratislava III na Mestský súd Bratislava IV.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, IV. ÚS 173/2021) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

8. Ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí aj pre právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nemohlo dochádzať k porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, II. ÚS 464/2018). Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je totiž aj požiadavka, aby ústavná sťažnosť smerovala proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci k predchádzaniu zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020).

9. Aplikujúc citovanú ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu na daný prípad, možno dospieť k záveru, že ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená v čase, keď k namietaným zbytočným prietahom v procese rozhodovania súdom prvej inštancie nedochádzalo. Okresný súd v napadnutom konaní po vykonaní prvotných procesných úkonov doručovania žaloby a vyjadrení strán sporu [§ 167 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] v napadnutom konaní rozhodol uznesením č. k. 61Cpr/5/2019-308 z 9. marca 2022 tak, že konanie zastavil (výrok I) a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II). Okresný súd tak rozhodnutím procesného charakteru rozhodol o zastavení napadnutého konania podľa § 161 ods. 2 CSP z dôvodu nedostatku procesnej podmienky, ktorú nemožno odstrániť (nedostatok procesnej subjektivity žalovanej, pozn.). Krajský súd v intenciách podaného odvolania sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 8CoPr/6/2022-366 z 28. februára 2023 tak, že odvolanie sťažovateľa odmietol (výrok I), uznesenie okresného súdu č. k. 61Cpr/5/2019-308 z 9. marca 2022 potvrdil (výrok II)

a žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok III). Sťažovateľ proti predmetnému uzneseniu krajského súdu podal 5. mája 2023 dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd unesením sp. zn. 6CdoPr/12/2023 z 25. septembra 2024 tak, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 8CoPr/6/2022 z 28. februára 2023, ako aj uznesenie okresného súdu č. k. 61Cpr/5/2019-308 z 9. marca 2022 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, ktorým je mestský súd.

10. Ústavný súd však z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že 2. decembra 2024 mu bola doručená ústavná sťažnosť žalovanej v napadnutom konaní, ktorou táto namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, žiadala uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6CdoPr/12/2023 z 25. septembra 2024 zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V konaní o predmetnej ústavnej sťažnosti (vedenom pod sp. zn. IV ÚS 615/2024) ústavný súd konal aj so sťažovateľom ako zúčastnenou osobou (§ 33 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ktorý sa k obsahu ústavnej sťažnosti vyjadril písomným podaním zo 16. januára 2025. Ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 615/2024-36 z 11. marca 2025 (právoplatným 19. marca 2025, pozn.) vyslovil porušenie základného práva žalovanej podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6CdoPr/12/2023 z 25. septembra 2024 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie so záväzným právnym názorom (pozri k tomu najmä body 39 až 52 a body 56 až 62 označeného nálezu).

11. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu.

12. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takejto ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03 a rozhodnutím aj Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

13. V danej veci je zrejmé, že ústavná sťažnosť sťažovateľa namietajúceho existenciu zbytočných prietáhov v postupe mestského súdu bola ústavnému súdu doručená v čase, keď sa vec sťažovateľa nachádzala mimo jeho dispozície. S ohľadom na následné rozhodovanie o ústavnej sťažnosti žalovanej a kasačný nález ústavného súdu (k tomu bližšie bod 10 odôvodnenia tohto rozhodnutia) bude vo veci sťažovateľa znova konať najvyšší súd, ktorého úlohou bude v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodnúť v súlade so záväzným kasačným právnym názorom ústavného súdu (vyjadreným v bode 39 a nasledujúcich odôvodnenia nálezu č. k. IV. ÚS 615/2024-36 z 11. marca 2025).

14. V čase doručenia ústavnej sťažnosti bolo síce rozhodnutie okresného súdu aj krajského súdu najvyšším súdom zrušené a vec bola vrátená mestskému súdu na ďalšie konanie, avšak zrušením tohto rozhodnutia právoplatným nálezom ústavného súdu sa právoplatnosť skončenia veci obnovila, a teda k namietanému porušeniu už uvedených práv sťažovateľa postupom mestského súdu nemôže reálne dôjsť.

15. Nemožno taktiež ponechať bez povšimnutia, že ak sťažovateľ namieta nečinnosť okresného súdu v období od marca 2020 do marca 2022, dĺžku konania na okresnom súde tri roky (a celkovú dĺžku konania päť rokov), mal dostatočný časový priestor napadnúť ústavnou sťažnosťou porušenie jeho práv v čase, keď prvoinštančný súd mal dispozíciu s vecou a nie až *ex post*, keď už dĺžku konania (vzhľadom na skončenie veci u neho) nemohol nijako ovplyvniť (vec bola pred viac ako dvoma rokmi zaslaná odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní). Z ústavnej sťažnosti a obsahu spisového materiálu pritom nie je zrejmé, či sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy predsedovi súdu a či počas doterajšieho trvania konania postup súdov urgoval. Tým sťažovateľ evidentne nepostupoval v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“ [t. j. „práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým)“], ktoré samozrejme dopĺňa výsostnú povinnosť súdu konať tak, aby sa čo najskôr odstránila právna neistota toho, kto sa na súd obrátil. Sporová strana, či účastník konania, ktorému prioritne ide o čo najrýchlejšie rozhodnutie v jeho veci, nemôže byť len pasívnym pozorovateľom postupu v jeho veci konajúcich súdov, najmä ak poukazuje na význam sporu pre jeho osobu, keďže ide o spor pracovnoprávny. Pokiaľ samotný sťažovateľ „pozabudol“ na osud sporu, ktorý sám inicioval, nemožno napriek rozhodne neprimeranej celkovej dĺžke konania považovať všeobecný súd za jediný subjekt, ktorý nesie za vzniknutú situáciu výlučnú zodpovednosť.

16. S ohľadom na uvedené ústavný súd uzatvára, že v postupe mestského súdu (predtým okresného súdu) nevzhladol okolnosť, ktorá by mu umožňovala prijať ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie, a preto ju ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu